

deres Tilslutning, et System, som vi jo igrigt ogsaa kjende paa Statslogvinningsomraadet for en enkelt europaisk Stats Vedkommende, hvor en ellers paa lovlig Maade tagen Repræsentationsbeslutning først bliver gyldig, naar den har været underkastet Afstemning af den samlede Befolkning. Noget Saadant kjende vi ikke til i vor nye Kommuneslov, og det vilde altsaa have været umuligt officielt at have fordisset sig om, at Beboerne samstemmede med deres Sogneraads eller Byraads Beslutning med Hensyn til Bidrag til Jernbanen. Jeg skulde imidlertid tage meget feil, om ikke de vedkommende Kommunebestyrelser paa den Tid, da Beslutningen blev tagen, tog den i fuld Overensstemmelse med Førtallet af Beboerne i Kommunerne; men selv om jeg, som dengang levede der paa Egnen, ikke havde en særlig Grund til at antage dette, saa forekommer det mig dog, at man ikke let kan være i Tvivl om, at i alt Fald Landkommunalbestyrelserne ikke vel vilde udsætte sig for at tage en saadan Beslutning, uden at vide sig eller føle sig i Overensstemmelse med Beboernes almindelige Ønske. Den ærede Ordfører udtalte en Formening om, at de Statsmidler, der vare anbragte i Prioritetslaan i disse Baner, ikke kunde være fuldstændig sikrede, at der kunde være Noget at risikere ved denne Anbringelse af Statens Midler. Jeg vil dog gjøre opmærksom paa, idet jeg skal lade den ene af disse Baner fuldstændig ligge, da Betsbet er saa uforholdsmæssig lille i Forhold til Værdien, at den ærede Ordførers Bemærkninger naturligvis ikke kan ramme den — han maa have sigtet til Randers-Grenaa Banen og ikke til Aarhus Banen — jeg siger, jeg skal bemærke, at Statskassens Risiko dog ikke gaar højere op end til i Alt 1,170,000 Kr. for en Bane paa omtrent 9 Miles Længde. Det vil altsaa sige 130,000 Kr. pr. Mil. Dersom der skulde være nogen Risiko forbunden med at anbringe et Beløb af indtil 130,000 Kr. i en Banenil, saa er jeg ganske enig med den ærede Ordfører i den første Bemærkning, han gjorde, at saa burde der albrig være givet Koncession paa denne Bane. Jeg kan imidlertid ikke skjønne, at der ved denne Anbringelse er Risiko tilstede. Endvidere gjorde den ærede Ordfører opmærksom paa, at man ingenlunde, som Minderetallet har gjort gjældende i Betænkningen, ved at yde dette Laan var kommen til at staa fuldstændig fri overfor Spørgsmaalet om Kjøb, idet Statskassens Fordring jo var en 2den Prioritetsfordring, som i Tilfælde af en Opsigelse af 1ste Prioritet og Execution i Denhold til Opsigelsen, kunde nøde Staten til at kjøbe disse Baner. Ja, det Børste, man i saa Tilfælde kunde blive nødt til, var at komme i Besiddelse af Banen for denne Sum 1,170,000 Kr., Noget, som i og for sig ikke forekommer mig at være afstrækkende lige overfor de mangfoldige Udtalelser baade i dette Thing og i det andet Thing

om, hvor ønskeligt det var, at Staten kom i Besiddelse af disse Baner; thi for en mindre Sum end kun lidt over en Treiedel af, hvad det har kostet at anlægge dem, har man dog neppe nogen- sinde ment, at Staten skulde komme i Besiddelse af disse Baner. Det var altsaa det Børste, man kunde risikere. Men det forholder sig ikke engang saaledes, at man vilde være tvungen dertil, thi man vilde jo som anden Prioritetshaver kunne blive fri for at kjøbe Banen ved at sætte den istand til at betale den første Prioritetshaver. Det var altsaa en Udvei, dersom det at blive Eier af Banen var i saa høj Grad affrækkende. Men hvad det forekom mig, at den ærede Ordfører ogsaa har overset, er, at der endnu bagved den anden Prioritet staaer en tredje Prioritetshaver, som maa være fuldt saa meget som anden Prioritetshaver interesseret i, at Fordringerne ikke gaa fuldt tabt. Den tredje Prioritetshaver er ganske vist for Dieblirket den samme som den første Prioritetshaver, men da en anden og vederhæftig juridisk Person er Selskylbnerkautionist for Fordringstelsen, saa kan man jo abstrahere fra dette Forhold, at første og tredje Prioritetshaver er den samme; thi det er klart, at i det Dieblirk, Krisen skulde indtræde, vilde det være en Anden end den navngivne tredje Prioritetshaver, som vilde være interesseret i den sidste Prioritetsfordring. Altsaa ogsaa deri kunde der søges en Beroligelse lige overfor dette, som det synes, paa engang Førførdelige og Affrækkende eller i alt Fald lidt tiltalende, at Staten skulde komme i Besiddelse af denne Bane. Jeg har saaledes, som jeg har udtalt i Finantsudvalget, troet, at jeg ved at ordne Forholdet paa den Maade, som sket er, vilde opnaa noget Besentligt, som dette Thing vilde sætte Pris paa, nemlig det, at Banen ikke gik over i Prioritetshaverens Haand med Tab for Statskassen af alt det, den har anvendt paa denne Bane, og endvidere det at holde Spørgsmaalet om Kjøbet af Banen og Fastsettelsen af Kjøbevilkaarne, navnlig det sidste, fuldstændig frit og aabent til denne Rigsdag, og jeg maa tilstaa, at trods Alt, hvad jeg senere har oplevet angaaende denne Sag, er min Mening endnu den samme, som den Gang, da jeg ydede Laanet, at jeg i Virkeligheden har handlet fuldt forpaaeligt paa Statskassens Vegne, og at jeg i Virkeligheden gennem det, jeg gjorde, har troet at have for dette Thing den senere fulde og frie Bestemmelse af den Ordning af Forholdet, som det maatte sætte Pris paa. At dette Thing ikke mere brød sig om at komme i Besiddelse af denne Bane, ja, det er for mig aldeles nyt og overraskende. Dette er vel kommet frem ikke først nu under disse Forhandlinger, men det er ogsaa kommet tydeligt nok frem paa anden Maade, allerede ved Forkastelsen af Lovforslaget om Kjøbet af disse Baner; men jeg maa bestemt paastaa, at den Gang, da jeg foretog disse Udlaan, fore-